

PRÒLEG

El *diccionari grec-català* es presenta com a resposta a una exigència, llargament sentida i molt sovint expressada, d'una eina bàsica de treball per a estudiants i professors, des dels nivells elementals fins als universitaris, i per a l'estudiós de la llengua grega antiga en tota la riquesa de les seves manifestacions.

Sabem que tota cultura s'enriqueix, en el seu desenvolupament, amb els beneficis que es deriven de la seva relació amb altres cultures, i que aquesta relació esdevé plena i directa a través del coneixement de les llengües. Per raons òbvies, la cultura catalana ha estat mancada, en molts casos, de mitjans propis –gramàtiques, diccionaris– per a l'accés directe a les altres llengües; avui, però, el procés avançat de normalització i una voluntat constant de renovació posen remei a aquesta mancança.

Les llengües clàssiques, patrimoni universal de la cultura, no en són cap excepció. Ja en les primeres dècades del segle xx, quan s'encetà la tasca de normalització de la llengua catalana, hom va sentir la necessitat de fer servir com a referents uns models universals reconeguts com a clàssics i, ocupant un lloc preferent, els clàssics grecs i llatins: els imposaven un prestigi secular i, en gran manera, l'exigència del coneixement i l'aplicació rigorosa de les disciplines filològiques que llur estudi requeria. És en aquest àmbit que cal entendre l'aparició de la Fundació Bernat Metge, que començà una tasca, d'aleshores ençà ininterrompuda, d'integració dels clàssics grecs i llatins en la cultura catalana.

Amb tot, aquesta producció de textos grecs, acompanyats de traduccions acurades que donen suport al cabal lingüístic del català i l'enriqueixen, ha hagut de fer-se al llarg de molts anys sense disposar de l'ajut de diccionaris propis. De les raons, ben òbvies, d'aquesta mancança, ja se n'ha parlat: l'atenció a tasques més immediates, les circumstàncies no sempre favorables, fins i tot la incertesa a propòsit de les característiques que el diccionari havia de tenir. Per a l'estudi dels textos clàssics calia, doncs, recórrer a llengües intermediàries.

La situació, però, és a hores d'ara diferent i paradoxal. D'una banda, els estudis clàssics, que tradicionalment tenien una posició estable i acceptada, ara veuen reduïda la seva importància dins els nous plans d'ensenyament. Per contra, el nivell dels especialistes consagrats a disciplines basades en el coneixement de les llengües clàssiques i el de llurs aportacions posseeixen la qualitat més alta. És per això que no només els filòlegs clàssics sinó també estudiosos d'altres camps no renunciem a defensar els nostres estudis, que enriqueixen tant la nostra cultura com la de la humanitat sencera.

Però un diccionari propi del nostre temps té uns requeriments ineludibles: incloure un cabal lèxic prou ample, aplicar un rigor metòdic en el tractament del material, utilitzar els avenços científics més actuals; tot això, a càrrec d'un grup de treball aciençat i sòlid. Seguint aquests principis, un equip de professors va produir l'excel·lent *Diccionari llatí-català* publicat per Enciclopèdia Catalana el 1993, que és, a hores d'ara,

un instrument imprescindible a les aules elementals i universitàries, a la taula de treball de filòlegs i historiadors i a les biblioteques públiques i personals; i també, per a nosaltres, un punt de referència obligat i útil.

Tanmateix, l'elaboració d'un diccionari grec-català presentava unes exigències pròpies. Primer de tot, els textos pertanyen a successius períodes històrics, a diversos gèneres literaris, a diferents dialectes; en segon lloc, la llengua grega, sempre oberta tot al llarg de la seva història a la formació de mots nous pels procediments de derivació i composició, posseeix un cabal lèxic d'un volum impressionant, que es reflectirà en una gran quantitat de *lemmata* i exigirà una acurada organització del contingut, sovint força complex, de cada article, amb el propòsit d'un màxim d'exactitud i claredat.

L'estudi del grec antic és sentit com a necessari no només pels especialistes en literatura del món antic, sinó també pels qui s'aboquen a les àrees del coneixement que tenen com a fonaments uns textos escrits en grec i que són portadors d'una cultura universal i mil·lenària, de la qual nosaltres som continuadors i beneficiaris.

Són aquestes les idees que, amb un esperit de servei a la cultura, han regit la concepció i la realització d'aquest diccionari. Ben conscient del caràcter imperfecte de tota obra humana i sempre obert a correccions de buits i d'errors, l'equip redactor presenta la seva obra amb la satisfacció d'un deure complert i amb l'esperança d'haver elaborat una eina útil.

Francesc Josep Cuartero i Iborra
Sant Cugat del Vallès 2015